



## Ett förstärkt integritetsskydd i försäkringssammanhang

---

### Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2009/10:241, vari regeringen föreslår lagstiftningsåtgärder för ett förstärkt integritetsskydd på försäkringsområdet. Ändringar föreslås i försäkringsavtalslagen (2005:104), och de syftar till att säkerställa att försäkringsbolagen inte slentrianmässigt begär samtycke till att inhämta hälsouppgifter samt att lämnade samtycken är frivilliga och bygger på tillräcklig information. Åtgärderna får särskild betydelse för barnförsäkringar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Utskottet föreslår enhälligt att riksdagen antar regeringens lagförslag.

## Utskottets förslag till riksdagsbeslut

### **Ett förstärkt integritetsskydd i försäkringssammanhang**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104). Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:241.

Stockholm den 9 december 2010

På civilutskottets vägnar

*Maryam Yazdanfar*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maryam Yazdanfar (S), Jan Ertsborn (FP), Magdalena Andersson (M), Anti Avsan (M), Carina Ohlsson (S), Maria Abrahamsson (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Per Lodenius (C), Yilmaz Kerimo (S), Margareta Cederfelt (M), Jan Lindholm (MP), Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD) och Amineh Kakabaveh (V).

# Utskottets överväganden

## Ett förstärkt integritetsskydd i försäkringsssammanhang

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

### Propositionen

För en fungerande privat försäkringsmarknad krävs att försäkringsbolagen i vissa fall får tillgång till känsliga uppgifter om enskilda personers hälsotillstånd. Ett sådant behov finns såväl vid nyteckning av personförsäkringar som vid efterföljande skaderegleringar. Eftersom hälsouppgifter normalt är sekretessbelagda, måste den enskilde lämna sitt samtycke till att uppgifterna inhämtas för att försäkringsbolaget ska få tillgång till uppgifterna. Med stöd av samtycket, som i dag ofta benämns fullmakt, kan bolaget begära in t.ex. patientjournaler från hälso- och sjukvården.

Försäkringsbolagens tillgång till och hantering av främst journaluppgifter har under en längre tid ifrågasatts, framför allt av integritetsskäl. Mot denna bakgrund har en analys av försäkringsbolagens tillgång till patientjournaler redovisats i departementspromemorian Försäkringsbolags tillgång till patientjournaler (Ds 2005:13). Inom Justitiedepartementet har även ett utkast till lagrådsremiss tagits fram. Promemorian och utkastet till lagrådsremiss har remissbehandlats.

I denna proposition lämnar regeringen – efter att ha hört Lagrådet – förslag till ändringar i försäkringsavtalslagen (2005:104) som i huvudsak grundar sig på utkastet till lagrådsremiss. Regeringen föreslår att ett försäkringsbolag vid en ansökan om individuell personförsäkring endast får begära samtycke om det är nödvändigt för prövningen av ansökan. Det kommer därmed inte att vara tillåtet för försäkringsbolaget att begära samtycke redan i samband med en försäkringsansökan utan först när försäkringsbolaget gått igenom ansökan och bedömt att det är nödvändigt att inhämta hälsouppgifter. Försäkringsbolagets påstående att hälsouppgifterna är nödvändiga ska – vid avslag på en försäkringsansökan – kunna prövas i domstol. Vid skadereglering och vid anslutning till kollektiva försäkringar ska samtycke få begäras först när det har uppkommit ett behov i det enskilda fallet. Vidare föreslår regeringen att det införs krav på hur samtycket ska utformas. Samtycket ska lämnas på en handling som särskilt upprättats av försäkringsbolaget. Samtycket ska vara utformat så att det är begränsat till att gälla under prövningen av en ansökan eller under regleringen av en viss skada. Det föreslås även regler om informationsplikt för försäkringsbolaget i samband med att ett samtycke begärs.

De föreslagna åtgärderna får särskild betydelse för hälsouppgifter som gäller barn.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i *bilaga 1* och lagförslaget i *bilaga 2*. Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

### **Utskottets ställningstagande**

Lagförslaget har inte mött invändningar i någon motion. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta det framlagda lagförslaget.

BILAGA 1

## Förteckning över behandlade förslag

### Propositionen

*Proposition 2009/10:241 Ett förstärkt integritetsskydd i försäkringssammanhang:*

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104).

BILAGA 2

## Regeringens lagförslag

## Förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsavtalslagen (2005:104) dels att 8 kap. 19 § och 11 kap. 3 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas fem nya paragrafer, 7 kap. 1 a §, 11 kap. 1 a §, 16 kap. 1 a §, 19 kap. 10 a § och 20 kap. 7 a §, samt närmast före 7 kap. 1 a §, 11 kap. 1 a §, 16 kap. 1 a §, 19 kap. 10 a § och 20 kap. 7 a § nya rubriker av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***7 kap.**

*Samtycke till att inhämta hälso-uppgifter*

*1 a §*

*Om det behövs för regleringen av försäkringsfallet, får försäkringsbolaget begära samtycke till att inhämta uppgifter om en enskild persons hälsotillstånd.*

*Samtycket ska lämnas på en av försäkringsbolaget särskilt upprättad handling. Det ska framgå av handlingen att samtycket är begränsat till att gälla under regleringen av försäkringsfallet.*

*Försäkringsbolaget ska i samband med att samtycke begärs informera om innebörden av att samtycke ges.*

**8 kap.**

## 19 §

Det som sägs i 7 kap. 1 § om tiden för utbetalning av försäkringsersättning och i 7 kap. 9 § om regressrätt tillämpas också vid företagsförsäkring. Det som sägs i 7 kap. 5 § om risken för vissa meddelanden tillämpas vid företagsförsäkring när det gäller meddelanden enligt 8 kap. 6 och 17 §§.

Vid företagsförsäkring tillämpas också det som sägs i 7 kap. 2 § första stycket och 3 § om försummelse att anmäla försäkringsfall m.m.

Vid företagsförsäkring tillämpas också det som sägs i 7 kap. 1 a § om samtycke till att inhämta hälso-uppgifter samt i 7 kap. 2 § första stycket och 3 § om försummelse att anmäla försäkringsfall m.m.

Första stycket gäller inte om annat har avtalats.

## 11 kap.

### *Samtycke till att inhämta hälso- uppgifter*

#### *1 a §*

*Ett försäkringsbolag får begära samtycke till att inhämta uppgifter om en enskild persons hälsotillstånd endast om det är nödvändigt för prövningen av försäkringsansökan.*

*Samtycket ska lämnas på en av försäkringsbolaget särskilt upprättad handling. Det ska framgå av handlingen att samtycket är begränsat till att gälla under prövningen av ansökan.*

*Försäkringsbolaget ska i samband med att samtycke begärs informera om innebörden och betydelsen för prövningen av att samtycke ges.*

#### 3 §

Försäkringstagaren får när som helst säga upp en tidsbegränsad försäkring att upphöra vid försäkringstidens utgång.

Försäkringsbolaget får säga upp en tidsbegränsad försäkring till försäkringstidens utgång. Uppsägningen *skall* göras skriftligen och sändas till försäkringstagaren tidigast sex månader och senast en månad innan försäkringstiden går ut. Den *skall* för att få verkan innehålla en förfrågan om försäkringstagaren vill ha försäkringen förnyad. Begär försäkringstagaren att försäkringen förnyas, gäller uppsägningen bara om det finns särskilda skäl att vägra försäkring med hänsyn till sådana omständigheter som anges i 1 § första stycket.

Försäkringsbolaget får säga upp en tidsbegränsad försäkring till försäkringstidens utgång. Uppsägningen *ska* göras skriftligen och sändas till försäkringstagaren tidigast sex månader och senast en månad innan försäkringstiden går ut. Den *ska* för att få verkan innehålla en förfrågan om försäkringstagaren vill ha försäkringen förnyad. Begär försäkringstagaren att försäkringen förnyas, gäller uppsägningen bara om det finns särskilda skäl att vägra försäkring med hänsyn till sådana omständigheter som anges i 1 § första stycket. *Bestämmelserna i 1 a § gäller även vid förnyelse av försäkring.*

**16 kap.**

*Samtycke till att inhämta hälso-  
uppgifter*

*1 a §*

*Om det behövs för regleringen av försäkringsfallet, får försäkringsbolaget begära samtycke till att inhämta uppgifter om en enskild persons hälsotillstånd.*

*Ett samtycke som är begränsat till att gälla under en skadereglering i anledning av den försäkrades död får begäras redan innan försäkringsfallet har inträffat.*

*Samtycket ska lämnas på en av försäkringsbolaget särskilt upprättad handling. Det ska framgå av handlingen att samtycket är begränsat till att gälla under regleringen av försäkringsfallet.*

*Försäkringsbolaget ska i samband med att samtycke begärs informera om innebörden av att samtycke ges.*

**19 kap.**

*Samtycke till att inhämta hälso-  
uppgifter*

*10 a §*

*Om det behövs för att pröva om uppställda hälsokrav är uppfyllda, får försäkringsbolaget begära samtycke till att inhämta uppgifter om en enskild persons hälsotillstånd.*

*Samtycket ska lämnas på en av försäkringsbolaget särskilt upprättad handling. Det ska framgå av handlingen att samtycket är begränsat till att gälla under prövningen av om hälsokraven är uppfyllda.*

*Försäkringsbolaget ska i samband med att samtycke begärs informera om innebörden av att samtycke ges.*



**20 kap.***Samtycke till att inhämta hälso-  
uppgifter**7 a §*

*Om det behövs för att pröva om  
uppställda hälsokrav är uppfyllda,  
får försäkringsbolaget begära sam-  
tycke till att inhämta uppgifter om  
en enskild persons hälsotillstånd.*

*Samtycket ska lämnas på en av  
försäkringsbolaget särskilt upp-  
rättad handling. Det ska framgå  
av handlingen att samtycket är be-  
gränsat till att gälla under pröv-  
ningen av om hälsokraven är upp-  
fyllda.*

*Försäkringsbolaget ska i sam-  
band med att samtycke begärs  
informerar om innebörden av att  
samtycke ges.*

- 
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.
  2. Ett försäkringsbolag får efter den 31 december 2011 inte inhämta hälsouppgifter med stöd av ett samtycke som har lämnats före lagens ikraftträdande och som inte uppfyller kraven i de nya bestämmelserna.